

glasnik Farmaceutске komore

apotekarska praksa

/ broj 67 / novembar 2007 / ISSN broj 14511-827

Godina jubileja

NOVO

PROTIV
STARENJA

Punjenje bora iznutra - bez injekcija

Za oslabšenu kožu: hialuronka, kyseliny, poskytuje
vodu a vlhkovú rovnováhu. Eucerin Hyaluron-Filler poskytuje

TEMAT PUNJENIA BORA

Suchá, vrásčovitá
koža

Hydratovaná
koža s naplnenými
bormi

vláskami. Koža poskytuje
vodu, hydratáciu, protektívnu
ochranu. Eucerin Hyaluron-Filler
poskytuje hĺbkovú hydratačnú
starostlivosť, ktorá spočíva v
hĺbkovom kĺpaní a
povrchovom zvlhčení.

Niacin-Hydroxyfilo: kyselina, ktorá obsahuje niacin, ktorý je najvyššou koncentraciou vitamínu B3, ktorý je potrebný pre zdravú pokožku. Eucerin Hyaluron-Filler poskytuje hĺbkovú hydratačnú starostlivosť, ktorá spočíva v hĺbkovom kĺpaní a povrchovom zvlhčení.

Eucerin®

MEDICÍNSKI PROGRAM ZA NEGU KOŽE
bez injekcijskeho postupu

Samo je jedan deo Svemira koji sigurno možete promeniti, a to ste vi sami.
Aldous Huxley

SADRŽAJ

Aktivnosti Komore

10 godina postojanja FKS	4
Počasni članovi FKS	6
Uspostavljanje specijalnih paralelnih odnosa između Republike Srbije i Republike Srpske	10
Ljudski resursi za efektivno pružanje usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	11
Godina jubileja zdravstvene ustanove Apoteke Požarevac	12
Farmacija i zdravstvo - trendovi i perspektiva	14
Aktivnosti na izradi pravilnika o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje ili oduzimanje licence članovima komora zdravstvenih radnika	15
Gde je mesto farmaceuta u javnom zdravlju Srbije	16
Živeti sa dijabetesom	18
Osvrt na Oktobarske susrete Društva farmaceutskih tehničara Srbije	22

Tatjana Radosavljević, Direktor Lekarske komore Srbije; Velibor Canić, Direktor Komore medicinskih biohemičara; Zlata Žuvela, Direktor Farmaceutске komore Srbije

АПОТЕКАРСКА ПРАКСА - Glasnik Farmaceutске komore Republike Srbije

Glavni i odgovorni urednik: Dipl. pharm. spec. Dragana Sovtić

Stručni redaktor: Prim. mr sc. pharm. Suzana Miljković

Saradnik: Nebojša Uskoković

Izdaje: Farmaceutска Komora Republike Srbije, Dečanska 8a, 11000 Beograd, Srbija

tel/fax: +381 11 32 43 144, 32 46 795, **e-mail:** pharmkom@verat.net, **www.farmkomsr.org.yu**

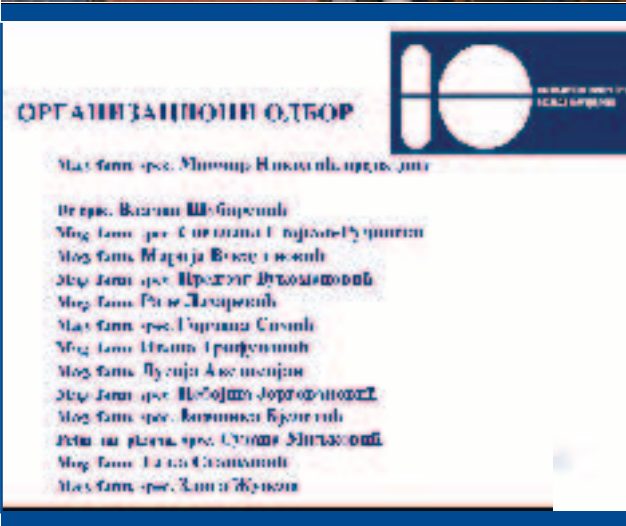
poslovni račun: 325-9500900015066-04

VIZIJA KOJA SE OSTVARILA

10 GODINA POSTOJANJA FARMACEUTSKE KOMORE SRBIJE

Organizacioni odbor

Dobitnici Priznanja za odanost farmaceutske profesiji i Zahvalnica za saradnju sa Farmaceutskom komorom Srbije, dokazali su u prethodnih deset godina da iza velikog profesionalnog zalaganja i rada uvek stoji ogromna ljubav prema struci. Svima zahvaljujemo.

Sledećih deset godina je pred nama. Da li ćemo biti bolji, profesionalniji, tolerantniji i da li ćemo pratiti pozitivne tonove opstanka profesije koje smo osetili na ovoj proslavi zavisi od nas. Od odgovornosti koju osećamo za vreme koje dolazi.

AKTIVNOSTI KOMORE

U prelepom zdanju Skupštine grada Beograda, 18. oktobra 2007. godine svečano je obeležena prva decenija postojanja i rada Farmaceutske Komore Srbije. Deset godina nije dug istorijski period, ali kada znamo o kojih deset godina se radi i kada smo svesni činjenice da se u godini ovog jubileja ostale zdravstvene komore tek osnivaju, decenija postojanja zaista dobija na značaju.

Veliki je broj ljudi koji su zaslužni za nastanak i opstanak Farmaceutske komore Srbije, a još veći broj onih koji će biti zaslužni za njen dalji razvoj.

Predsednik Skupštine Farmaceutske komore Srbije Dubravka Martinov

ПОЧАСНИ ОДБОР

Др мр скл ерес, Тимотејак Стамболић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Радослав Хрушковић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Миланка Петровић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Др скл ерес, Урошковић Снежана,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

БЛАЖОВИ
ПОЧАСНИ ОДБОР

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОДБОР ЗА ПРАКТИКУ
ОДБОР ЗА ПРАКТИКУ

Проф. Др Нана Крајчиновић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Др Тамара Бујиновић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Др мр ерес, Милошевић Јулијана,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Проф. Др Јованка Милошевић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Проф. Др Драгомир Марковић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Мирјана Џекић Оливеровић,
Др мр ерес, Милошевић Јулијана

Чланови почасног одбора

АКТИВНОСТИ КОМПОРЕ

Poštovane kolegice i kolege, dragi domaćini,

Dozvolite mi da se u ime dobitnika Povelje Farmaceutске komore Srbije zahvalim na velikom priznanju koje nam je učinjeno.

Takođe, želim da vas podsetim, da naša Komora ima višedecenijsku tradiciju. Listajući stare spise, dokumenta i knjige, naišao sam na podatak da je Apotekarska komora Srbije, kako se tada zvala, osnovana, još davne, 1925. godine. Pored toga, postoje podaci da su članovi Komore činili ogroman napor da se organizuju studije farmacije na Beogradskom univerzitetu (1932). O tome svedoči činjenica da je prilikom otvaranja Odsеka farmacije, na svečanosti koja je tada upriličena na Medicinskom fakultetu u Beogradu, bila prisutna i delegacija naše Komore (mr pharm. Siniša Đaja i mr pharm. Andrija Mirković, 1939., kasnije profesori našeg Fakulteta).

Izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, jula meseca 1996. godine, tadašnji ministar zdravlja Republike Srbije dr Leposava Milićević, donela je odluku o osnivanju Farmaceutске komore Srbije. Obrazložen je Odbor za pripremu, konstituisanje i početak rada Farmaceutске komore Srbije, koji je brojao oko petnaest članova i za čijeg predsednika sam bio imenovan. Odbor je bio sastavljen od profesora našeg Fakulteta, članova Farmaceutskog društva Srbije i članova Saveza privatnih apoteka Srbije (SPAS). Želim da ih ovom prilikom spomenem u svojim mislima jer su dali ogroman doprinos radeći skoro svaki dan puna dva meseca. Ovo priznanje pripada i svima njima.

Pred nama je bila velika dilema: da li prihvatiti i raditi u ovom Odboru? Trebalo je pomiriti interese državnog i privatnog sektora. Posle dugih razgovora složili smo se da je interes struke iznad svega i da je „bolja ikakva nego nikakva Komora“. I uspešli smo. Da smo bili u pravu, svedoči današnja proslava, Deset godina od osnivanja. Lekari i stomatolozi tada nisu uspešli da se dogovore i osnuju svoje komore. Eto, naša Komora ima dugu tradiciju, na nju smo ponosni i ona nas obavezuje!

Na osnivačkoj Skupštini, početkom 1997. godine, budući da nisam zdravstveni radnik, izabran sam za prvog počasnog člana Komore.

Još jedanput, hvala vam na ovom visokom priznanju!

Prof. dr Darko Ivanović

POČASNI ČL

Prim mr pharm. spec. Tomislav Solarović

Gospodin Tomislav Solarović je direktor Agencije za lekove i medicinska sredstva Republike Srbije. Delatnost Agencije definisana je Zakonom o lekovima i medicinskim sredstvima. Agencija aktivno učestvuje u razvoju farmaceutske delatnosti u Srbiji, izradi podzakonskih propisa, daljoj dogradnji nacionalne politike u oblasti lekova i medicinskih sredstava i međunarodnoj saradnji.

Kao farmaceut menadžer posvećen je timovima u ovoj instituciji na uspostavljanju politike kvaliteta kao dokumenta koji utvrđuje misiju i viziju njene organizacije kao i strategije za njihovo ostvarenje.

Kao uspešan poslovni čovek on razmišlja, odmećući ništa ne prepušta slučaju, globalni je strateg i lider motivator generacija diplomiranih farmaceuta. Kao aktivni član Farmaceutске komore Srbije zalaže se za timski rad farmaceuta u svim segmentima društva u kojima će oni iskazati veći stepen svoje odgovornosti u sprovođenju i realizaciji specifičnih farmaceutskih ciljeva. Kao ključne resurse za rad takvih timova kolega Solarović prepoznaje u znanju, kojim raspolaže farmaceut u primeni savremenih informacionih tehnologija i u integrisanom upravljanju.

Zalaže se da rad Farmaceutске komore Srbije omogućiti svim svojim članovima operacionalizaciju znanja iz bazičnih nauka i primenu principa DAP pre svega u kontaktu sa korisnicima njenih usluga.

Nepriistrasan je u nagrađivanju njenih najboljih članova koji svojim postignućima dovode do afirmacije i razvoja samo onih programa koji unapređuju i stimulišu profesionalne domete i doprinose ugledu farmaceutske profesije u zemlji i svetu.

ANOVI FKS

Dipl. ecc. Dragoljub Vučićević

Gospodin Dragoljub Vučićević generalni je direktor Privrednog društva Velefarm A.D. Holding kompanije. Ovu kompaniju vodi uspešno već 28 godina. Ona je registrovana za promet lekovima i drugom medicinskom robom, koje je organizovano kao društvo kapitala, koje u svom sastavu ima zavisna privredna društva povezana i organizovana kao grupa društava. Strateški ciljevi ove najuspešnije veletrgovine u Srbiji ostvaruju se zahvaljujući efektivnom, efikasnom i pravičnom radu koji potvrđuju svi dobijeni sertifikati: ISO 9001:2000; ISO 14001; OHSAS 18001.

Visok stepen lične odgovornosti za zdravlje ljudi gospodin Vučićević ne prenosi samo na svoje najbliže saradnike u kompaniji već i na sve zaposlene u farmaceutskom sektoru Srbije. Za sticanje i održavanje svoje uspešnosti i napredovanja u karijeri on u svom poslovanju razvija marketinšku strategiju i strategiju razvoja ljudskih resursa.

Kao partnera za kontinuirano izgradnju podsticajnog ambijenta za ispoljavanje i primenu sposobnosti i veština farmaceuta – kao zdravstvenog profesionalca pronalazi u samom početku rada Farmaceutske komore Srbije.

Zajedno sa njenim rukovodstvom gospodin Vučićević usmerava pozicije njenih članova višim ciljevima koji su orjentisani ka ostvarenju zajedničkih interesa svih članova društva i države, uz očuvanje individualne slobode njenih građana. Poznaje i kontroliše sve one faktore u radu Komore koji se pre svega odnose na individualne karakteristike svakog njenog člana, karakteristike njenog osnovnog posla i organizacionog ambijenta.

Gospodin Vučićević podržava samo potpunu predanost Farmaceutske komore Srbije kao profesionalne organizacije farmaceuta u ostvarenju njenih prepoznatljivih, merljivih ciljeva, standarda i utiče na njihovo stalno preispitivanje i unapređivanje u skladu sa njenom misijom i vizijom.

Prof. dr Dragan Stupar

Uvaženi profesor dr Dragan Stupar profesor je na katedri za istoriju farmacije sa etikom na Farmaceutskom fakultetu u Beogradu, na odseku za farmaciju Medicinskog fakulteta u Banja Luci i na odseku za farmaciju Medicinskog fakulteta u Novom Sadu.

Kao vaspitač mnogih generacija farmaceuta - budućih zdravstvenih profesionalaca u duhu moralnih načela i poštovanja etičkih normi koji se primenjuju u okviru farmaceutske zdravstvene zaštite, ostavlja snažan trag kako u radu celokupnog farmaceutskog sektora Srbije, tako i u radu Farmaceutske komore Srbije.

Stručnoj javnosti u zemlji i svetu poznato je istraživanje profesora Stupara na nacionalnoj farmakoistorijografiji.

U svojim predavanjima profesor Stupar stalno upozorava da razvoj apotekarske prakse može imati budućnost, samo ako u njoj preovlađuje briga o pacijentu. On ističe da ta briga nosi u sebi i nove vrste profesionalnih očekivanja kao i obaveza koje mogu proizvesti ozbiljne konflikte i etičke dileme. Etičke dileme su uobičajene u zdravstvenoj praksi, kaže profesor Stupar, ne samo svojim studentima već i svojim kolegama koji rade u apotekarskoj delatnosti i zato farmaceut treba da razvija radno poznavanje formalnih i sistematskih etičkih analiza.

U svim svojim radovima zalaže se za saradnju zdravstvenih radnika, koja mora da uvažava standarde svih profesija koje su odgovorne za zdravlje naroda.

Profesor Stupar sa zadovoljstvom prihvata poziv Farmaceutske komore Srbije za saradnju i njen predlog da on bude tvorac prvog kodeksa etike farmaceuta članova Farmaceutske komore Srbije, koga usvaja njena Skupština 2001. godine.

Uvažavajući principe normativne etike u zdravstvu, posebno principe pravičnosti i autonomije Farmaceutske komore Srbije, kao i razvoja farmaceutskog sektora i njegovog poslovanja koji mora biti utemeljen na moralu, profesor Stupar daje izuzetan okvir za izradu drugog etičkog kodeksa, koji se usvaja 2006. godine i objavljuje u Službenom glasniku Republike Srbije kao zvaničan profesionalni dokument.

Formiranje moralnih vrednosti i razvoja socijalne etike predstavljaju za Farmaceutsku komoru Srbije sastavni deo procesa njenog razvoja, a profesor dr Dragan Stupar kao njen počasni član, postaje stožer doslednosti i primene zakonske regulative, zdravog duha i dobrog morala svih njenih članova.

PRIZNANJA ZA ODANOST FARMACEUTSKOJ PROFESIJI

Prof. dr. Branka Majcenčević,
Prof. dr. Biserka Mijatović,
Dr. sc. Dragan Čurupčanin,
Prof. dr. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Milica Jurešić

Prof. dr. sc. Nava Biljarić, Dekanica Filozofskog fakulteta,
Prof. dr. sc. Dragan Čurupčanin,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Đorđe Čučur

Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić,
Prof. dr. sc. Zorica Stanić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević

Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić,
Prof. dr. sc. Dragan Čurupčanin,
Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Zorica Stanić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević

Prof. dr. sc. Dragan Čurupčanin,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić,
Prof. dr. sc. Dragan Čurupčanin

Prof. dr. sc. Đorđe Čučur,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić,
Prof. dr. sc. Branka Majcenčević

Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić,
Prof. dr. sc. Branka Majcenčević

Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić,
Prof. dr. sc. Branka Majcenčević

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

Prof. dr. sc. Branka Majcenčević,
Prof. dr. sc. Miroslav Horvatić

AKTIVNOSTI KOMORE

Kolege sa ogranka Niš FKS

Živana Jovanović, Prvi direktor FKS

ZAHVALNICE ZA USPEŠNU SARADNJU SA FARMACEUTSKOM KOMOROM SRBIJE

Др Драгана Милошевић
 Заменица министра
 Здравља Републике Србије

Доц. др. Милан Угљеша
 Секретар Града Новог Сада

Гордана Велићковић
 Фармацевт

Србислав Јелићковић
 Фармацевт

Милана Милошевић
 Заменица министра
 Здравља Републике Србије

Милан Угљеша
 Секретар Града Новог Сада

Гордана Велићковић
 Фармацевт

Србислав Јелићковић
 Фармацевт

Милана Милошевић
 Заменица министра
 Здравља Републике Србије

Милан Угљеша
 Секретар Града Новог Сада

Гордана Велићковић
 Фармацевт

Србислав Јелићковић
 Фармацевт

Др Драгана Милошевић
 Заменица министра
 Здравља Републике Србије

Доц. др. Милан Угљеша
 Секретар Града Новог Сада

Гордана Велићковић
 Фармацевт

Србислав Јелићковић
 Фармацевт

Милана Милошевић
 Заменица министра
 Здравља Републике Србије

Милан Угљеша
 Секретар Града Новог Сада

Гордана Велићковић
 Фармацевт

Србислав Јелићковић
 Фармацевт

Милана Милошевић
 Заменица министра
 Здравља Републике Србије

Милан Угљеша
 Секретар Града Новог Сада

Гордана Велићковић
 Фармацевт

Србислав Јелићковић
 Фармацевт

Асоцијација приватних и
 кооперативних апотека у Србији

Скупштина града Новог Сада

Удружење фармацеута
 Војводине

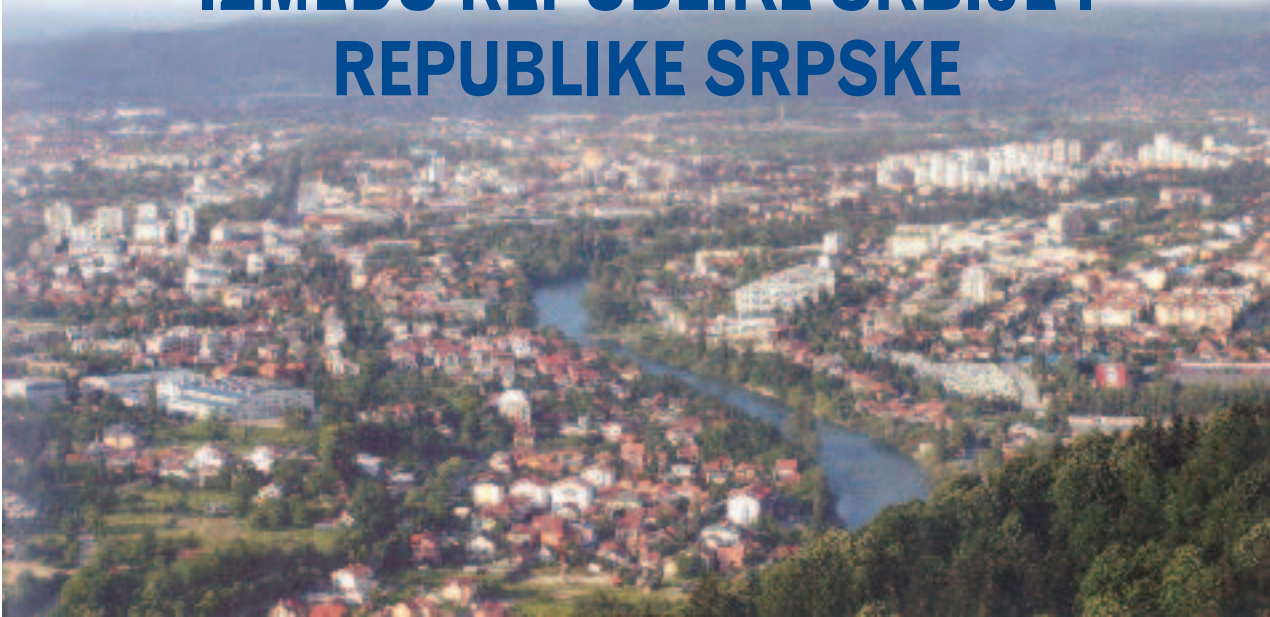
Фармацевтска комора
 Републике Србије

Фармацевтски факултет
 у Новом Саду

Фармацевтски савез
 Републике Србије

USPOSTAVLJANJE SPECIJALNIH PARALELNIH ODNOSA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE SRPSKE

Na osnovu Zakona koji je donet u Skupštini Republike Srbije (Sl. glasnik RS br. 70 od 25.07.2007.) o potvrđivanju sporazuma o uspostavljanju specijalnih paralelnih odnosa između Republike Srbije i Republike Srpske, Farmaceutka komora obaveštava svoje članstvo da je na sednici Upravnog odbora održanoj 21.09.2007. godine prihvaćen predlog direktora Farmaceutске komore Srbije Zlate Žuvele i predsednika Izvršnog odbora Farmaceutске komore Republike Srpske Petra Rokvića za plan aktivnosti koji u skladu sa donetim zakonom obavezuje učesnike sporazuma da posebno unapređuju saradnju u oblasti zdravstva i socijalne politike.

Zajednička saradnja koja je verifikovana odnosi se na sledeće aktivnosti:

1. usaglašavanje standarda DAP-a koji su usvojili i primenjuju i jedna i druga Komora u svojim državama
2. usaglašavanje predloženog programa KE i KPR u javnim i bolničkim apotekama u sticanju potrebnih bodova za licenciranje i relicenciranje
3. obuka članova Etičkog odbora, Sudova časti

prvog i drugog stepena sa zajedničkim programima koji se usklađuju sa zajedničkim potrebama osposobljavnja farmaceuta za donošenje odluka, posredovanje u sporovima disciplinske odgovornosti koje su zasnovne na savremenim principima i načelima autonomnosti, samostalnosti i javnih ovlašćenje obeju komora

4. izgraditi tim koji će raditi na izradi zajedničke teme koja će predstaviti ove integracije na jednom od narednih kongresa farmaceuta sveta koji organizuje FIP

5. organizovati zajednički jednogodišnji stručni skup nezavisno od dosadašnjih organizacija koje su radile zajedno komore sa drugim asocijacijama sa temama koje bi bile prethodno iskristalisane sa potrebama farmaceuta i Republike Srpske i Republike Srbije za nastavak rada farmaceutskog sektora Balkanskih zemalja

Da bi se sve ove predložene aktivnosti mogle realizovati formiraće se zajednička radna grupa koja će raditi na izradi pravnog akta koji bi regulisao međusobnu saradnju i odnose dveju komora i na taj način dao legitimitet postojećem programu.

PRVA REGIONALNA KONFERENCIJA LJUDSKI RESURSI ZA EFEKTIVNO PRUŽANJE USLUGA U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Banja Luka / 08.-9.10.2007. godine

U oblasti pružanja zdravstvenih usluga ne može doći do održivog napretka bez posvećivanja značajne pažnje vezi koja postoji između zdravlja i ostvarenje osnovnih ljudskih prava. Imajući ovu činjenicu u vidu prvu Regionalnu konferenciju organizuju učesnici: u Projektu Primarne zdravstvene zaštite na Balkanu i Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.

Temelj pristupa zdravstvenim uslugama je sistem primarne zdravstvene zaštite. Projekat primene primarne zdravstvene zaštite na Balkanu značajna je inicijativa koja se fokusira na ključna pitanja koja mogu da utiču na obezbeđivanje dostupne, visoko kvalitetne usluge u PZZ. Važno je obezbediti glas svih kategorija stanovništva u kreiranju i pružanju zdravstvenih usluga. Naročito u procesu pružanja zdravstvenih usluga kako bi se privukla neophodna pažnja na sve ono što je u prioritetu (deca, trudnice, starije osobe).

Glavno pitanje kod svih zdravstvenih usluga je komunikacija i to pre svega komunikacija među zdravstvenim radnicima. Ona je ključna kada se radi o pitanju prednosti i interdisciplinarnom poštovanju i međusobnoj podršci zdravstvenih radnika. Važna je komunikacija i među korisnicima zdravstvene zaštite.

Razmenom ideja i stavova svih učesnika ove Konferencije ostvarena je želja organizatora da se zdravstveni sistem svake zemlje prilagodi mogućnostima koje ona može da pruži sa odgovarajućim pristupom koji formuliše logičnu i razumnu politiku u PZZ. Na ovoj Konferenciji uočeno je da nema jedinstvenog rešenja već više modela i zato je potrebno videti njihove specifičnosti i prepoznati one modele koji imaju rezultate. Samo selektivna i sveobuhvatna zdravstvena zaštita koja ima nov pristup u organizaciji i odgovornosti sa dobro projektovanim ljudskim resursom dovodi do poboljšanja. Važno je napomenuti da je sistem motivisanja zdravstvenih radnika veoma važan faktor u evaluaciji performansi sistema PZZ.

Novi pristup sveobuhvatnosti PZZ podrazumeva:

FOKUS

- zdravlje
- prevencija
- terapija
- sadržaj
- promocija zdravlja
- kontinuirana zaštita
- sveobuhvatna zaštita

ORGANIZACIJA

- zdravstveni radnici opšte prakse
- grupe drugog osoblja
- timovi

ODGOVORNOST

- intersektorska saradnja
- učešće zajednice
- sopstvena odgovornost

Zaključci Konferencije mogu biti komentarisani u pravcu opštih i specifičnih ciljeva.

Opšti cilj je: poboljšanje zdravlja stanovništva i zadovoljstvo korisnika usluga kroz univerzalnu, efikasnu, kontinuiranu, dostupnu, kvalitetnu isplativu primarnu zdravstvenu zaštitu koja je orijentisana prema porodici i zajednici a bazira se na promociji zdravlja i prevenciji bolesti.

Specifični ciljevi su:

1. uspostavljanje organizacionog modela u PZZ koji će osigurati smanjenje nejednakosti u dostupnosti zdravstvene zaštite i omogućiti kontinuitet zdravstvene zaštite sa drugim nivoima zdravstvenog sistema a prema potrebi lokalne zajednice.

2. unapređenje resursa (kadar, prostor, oprema) i uspostavljanje finansijski održive PZZ

3. unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite uvođenjem savremenih procedura koje su utemeljene na optimalnim standardima zasnovanim na naučnim dokazima

4. racionalna i efikasna upotreba farmaceutskih proizvoda u PZZ

5. uključivanje lokalne zajednice u brizi za zdravlje i prepoznavanja faktora koji utiču na zdravlje stanovništva

Zlata Žuvela

GODINA JUBILEJA ZDRAVSTVENE

Pre tačno 150 godina, davne 1857. godine magistar farmacije Jovan Pokorni osnovao je prvu apoteku u Požarevcu. Do II svetskog rata u Požarevcu je bilo 5 privatnih apoteka. Posle II svetskog rata 15.09.1945. godine odlukom Ministarstva zdravlja Srbije donešen je pravilnik o administraciji državnih javnih apoteka. 27.05.1949. godine donet je Zakon o otkupu privatnih apoteka. 24.07.1962. godine na osnovu Rešenja narodnog odbora opštine Požarevac apoteke «Vasa Pelagić», «Jovan Šerbanović» i «Zdravlje» u Požarevcu se spajaju u jednu zdravstvenu ustanovu sa samofinansiranjem. Osnovni temelji Apotekarske ustanove «Požarevac» zapravo su postavljeni osnivanjem Centralne apoteke, danas Zdravstvena ustanova Apoteka Požarevac. Od momenta osnivanja Centralne apoteke mreža se širi pripajanjem ostalih opštinskih apoteka: Malo Crniće, Boževac, Kučevo, Rabrovo, Žabari, Aleksandrovac i Kostolac. 24.06.1988. godine izvršeno je udruživanje u organizaciju «Medicinski centar-Požarevac» i tada u sastav ulaze 3 apoteke: apoteka opšte bolnice Požarevac, apoteka medicinski centar Petrovac i apoteka Žagubica. Od 01.07.1995. godine Apotekarska ustanova Požarevac posluje kao samostalna zdravstvena ustanova odlukom Skupštine opštine Požarevac izdvajanjem

iz zdravstvenog centra Požarevac.

Tokom 2007. godine, Z.U. Apoteka Požarevac obeležava 150 godina od otvaranja prve apoteke u Braničevskom okrugu kao i 45 godina kontinuiranog rada državnog apotekarstva.

Kao deo aktivnosti obeležavanja jubileja, Z.U. Apoteka Požarevac je u proteklih 9 meseci ove godine otvorila tri nove apoteke, uradila adaptaciju velikog broja svojih objekata, vršila edukaciju zaposlenih (simpozijumi i predavanja), modernizovala poslovanje uz pomoć konsultantskih kuća, osavremenila opremu i sredstva za rad, uradila drugu proveru kvaliteta poslovanja ISO 9001/2001 itd.

Godinu jubileja, 150 godina od osnivanja prve apoteke u Braničevskom okrugu, Zdravstvena ustanova Apoteka Požarevac obeležila je i nizom manifestacija. Primarni cilj je bio da se farmaceutske znanje i veštine približe pacijentima. U oficini centralne apoteke „Vasa Pelagić“, svakog ponedeljka od 10-12 časova, organizovan je „Matine sa farmaceutima“. Pacijenti su imali prilike da od specijalista Apoteke dobiju odgovore iz određenih oblasti, deljeni su odgovarajući flajeri, a preparati vezani za temu su bili izloženi na improvizovanoj polici i dostupni pacijentima. O sadržajima matinea pacijenti su obaveštavani putem plazma ekrana istaknutih u

USTANOVE “APOTEKA POŽAREVAC”

izlozima svih naših apoteka.

Teme matinea su bile različite: upopšte o lekovima, zaštita od neželjene trudnoće, testovi za ispitivanje opojnih droga, opadanje kose kod žena i muškaraca i preparati koji se mogu naći u apoteci, preparati za mršavljenje, reumatski bol-kako ga lečiti sa OTC-preparatima, preparati za zaštitu od sunčevog zračenja, biljni preparati na bazi ginko bilobe, belog luka i artičoke itd. Planirano je da do kraja godine u sklopu „Matinea“, na koji su sugrađani već navikli, budu obrađene i druge teme.

Nizom predavanja iz oblasti farmacije i zakonske regulative u oktobru, u okviru «Meseca farmacije u Požarevcu», Z.U. Apoteka Požarevac se obratila stručnoj javnosti Braničevskog okruga i to različitim strukturama zdravstvenih radnika. Predavanja su održali eminentni profesori Farmaceutskog i Medicinskog fakulteta, direktor Farmaceutске komore

Srbije, kolege sa VMA i iz Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije u Beogradu. Ovi skupovi, koji su imali radni, ali i svečani karakter, omogućili su inovaciju znanja iz navedenih oblasti, razmenu iskustava sa kolegama iz drugih ustanova i drugih struka i sigurno doprineli poboljšanju kvaliteta rada farmaceuta u Braničevskom okrugu.

Centralna proslava jubileja sa svečanom sednicom, predviđena je za 29.11.2007. godine u prostoru Doma kulture. Na završnoj manifestaciji, koja će imati moderan ton, biće prikazan i retro film sa svim marketinškim aktivnostima koje su se dešavale u predhodnom periodu. Pozdravnu reč zvaničama bi uputio direktor mr pharm.spec. Nebojša Jorgovanović, sa ciljem da podseti na postignuto i ukaže na nove vizije razvoja savremenog apotekarstva Braničevskog okruga.

Sve aktivnosti koje je Z.U. Apoteka Požarevac imala u planu da uradi u jubilarnoj 150. godini apotekarstva i 45. godini svog postojanja imale su za cilj:

- Afirmaciju Z.U. Apoteka Požarevac u lokalnoj javnosti;
- Animiranje stručne javnosti usvajanjem i unapređenjem savremenih koncepata komunikacije sa tržištem;
- Uspostavljanje tesnije i brže komunikacije u lancu dobavljač-apoteka-kupac, što je u svakom slučaju savremen način rada potkrepljen novim farmaceutskim uslugama, a u cilju približavanja farmaceutske delatnosti potrebama korisnika usluga (pacijenta-kupca).

Farmaceuti Z.U. Apoteka Požarevac

Početakom novembra 2007. Zdravstvena ustanova Apoteka Požarevac dobila je sertifikat za standard ISO 27001:2005. Naziv standarda je ISMS (*Information security management system*) - Sistem menadžmenta sigurnosti informacija.

Zdravstvena ustanova Apoteka Požarevac je prva apoteka u Srbiji koja je uvela ovaj standard i jedna od samo pet institucija u celoj Srbiji kojoj je izdat ovaj sertifikat!

Sertifikat izdaje Englesko sertifikaciono telo UKAS, a preko jedine sertifikacione kuće za taj standard kod nas - *DAS Certification Ltd* - iz Beograda.

Farmacija i zdravstvo – trendovi i perspektiva

Beograd,
17.10.2007.

Organizator ove Konferencije je Ekonomist media group u partnerstvu sa Privrednom komorom Srbije, a uz podršku firmi Roche, Hemofarm, Sanofi-Aventis, Jugohemija, Galenika i Bosnalijek. Ova konferencija je okupila više do 250 predstavnika svih relevantnih institucija u oblasti farmacije i zdravstva, farmaceutske kompanije, proizvođača lekova, veletrgovlja, apoteka, zdravstvenih ustanova, konsultantskih kuća, brokerskih firmi i advokatskih kancelarija.

Ona je imala za cilj da u skladu sa globalnim tokovima vezanim za najnovija kretanja u oblasti farmacije, njenom zakonskom regulativom, kao i zahtevima za implementaciju posebnih evropskih standarda uskladi sa domaćim propisima.

Sam tok Konferencije vođen je preko panelista u okviru tri panela.

Panel br. 1

posvećen farmaceutskoj regulativi i njenoj usklađenosti sa Evropskim standardima

Panel br. 2

posvećen farmaciji i biznisu

Panel br. 3

posvećen trendovima i standardima u farmaceutskoj industriji.

Posle svakog panela organizovana je diskusija koju su aktivno vodili panelisti sa prisutnim učesnicima. Diskusija je potvrdila multidisciplinarnost farmaceutskog sektora kao i njen značaj na unapređenju kvaliteta u sistemu zdravstvene zaštite. Učešće farmaceutskog sektora u sistemu zdravstva treba promovisati s pozicija glavnih činilaca u ovom sistemu, a to su:

- pacijenti
- zdravstvene ustanove
- zdravstveno osiguranje
- Ministarstvo zdravlja Republike Srbije.

Od zdravstvenih radnika se sve više očekuje da obezbede savremenu praksu i da uspostave kontrolu troškova lečenja, naročito troškova za lekove.

Javnost rada farmaceutskog sektora mora da se obezbedi preko odabranih medija koji omogućavaju jasnoću dijaloga, slobodu kreativne komunikacije i efektivniji kontakt sa ljudima iz farmaceutske i medicinske profesije.

Na taj način bi omogućili građanima da pristupe modernom i funkcionalnom sistemu zdravstva. Mora svima nama da bude od primarne važnosti pravo na zdravlje svakog građanina, a to podrazumeva pravo na blagovremene i adekvatne intervencije, uključujući osnovne lekove, koji su dostupni, prihvatljivi i odgovarajućeg kvaliteta.

Umesto zaključka, kao učesnik ove konferencije, sa velikom odgovornošću bih rekla da su učesnici bili uskraćeni za zajedničke zaključke koje su trebali da donesu svi učesnici panela i na taj način otvore put da se uskoro organizuje nova konferencija na ovu temu. Ona bi dala odgovore na sva ona pitanja koja su samo otvorena, a još uvek ne znamo i ne vidimo kada će biti zatvorena.

Zlata Žuvela

AKTIVNOSTI NA IZRADI PRAVILNIKA O BLIŽIM USLOVIMA ZA IZDAVANJE, OBNAVLJANJE ILI ODUZIMANJE LICENCE ČLANOVIMA KOMORA ZDRAVSTVENIH RADNIKA

Na osnovu člana 190 stav 8. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Sl. glasnik RS 107/05) Ministarstvo zdravlja donosi Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje ili oduzimanje licence članovima komora zdravstvenih radnika kojim se utvrđuju bliži uslovi za izdavanje, obnavljanje ili oduzimanje odobranja za samostalni rad (licence) članovima Komore zdravstvenih radnika, postupak i način izdavanja, obnavljanja ili oduzimanja licence, obrazac i sadržaj izdavanja, obnavljanja ili oduzimanja licence, kao i druge uslove potrebne za izdavanje, obnavljanje ili oduzimanje licence.

Izdavanje, obnavljanje ili oduzimanje licence jeste postupak koji sprovodi nadležna komora radi utvrđivanja stručne osposobljenosti zdravstvenih radnika za samostalni rad.

Licenca je javna isprava kojom se dokazuje stručna osposobljenost zdravstvenog radnika za samostalno obnavljanje zdravstvene delatnosti u Republici Srbiji.

O izdatoj, obnovljenoj ili oduzetoj licenci rešenje donosi direktor nadležna Komore.

Radna grupa koju čine svi izabrani direktori zdravstvenih komora uz pomoć koordinатора dr Aleksandra Bojovića iz Ministarstva zdravlja Republike Srbije predložila je Pravilnik koji sadrži:

1. uvodne odredbe
2. postupak izdavanja licence
3. postupak obnavljanja licence
4. postupak oduzimanja licence
5. izgled i sadržaj licence
6. prelazne i završne odredbe

i dala pravnoj službi Ministarstva zdravlja Republike Srbije na obradu kako bi se kao predlog uputio na potpisivanje ministra zdravlja.

Njegovo usvajanje se očekuje do kraja novembra meseca 2007 godine, a paralelno sa ovim pravilnikom, radi se izrada drugog Pravilnika koji će dati predlog bodovanja kontinuirane edukacije koja bi služila za obnavljanje licence. Usaglašavanjem svih potrebnih razlika i prednosti određenih zdravstvenih profila napraviće se jedinstveni pravilnik o načinu sprovođenja kontinuirane medicinske edukacije koji takođe Ministarstvo zdravlja Republike Srbije

donosi na osnovu člana 187. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Sl. glasnik br. 107/05).

Principi na kojima se organizuje kontinuirana medicinska edukacije se ogledaju u: JAVNOSTI, OBAVEZNOSTI, DOSTUPNOSTI, NAUČNOJ OSNOVANOSTI, UNIVERZALNOSTI na svim nivoima zdravstvene zaštite usklađene sa vodičima dobre kliničke prakse, dobre apotekarske prakse, dobre distributivne prakse i dobre proizvođačke prakse.

Program kontinuirane medicinske edukacije se sprovodi shodno članu 187. Zakona o zdravstvenoj zaštiti pri čemu akreditaciju programa medicinske edukacije vrši Zdravstveni savet Republike Srbije (član 150-156 Zakona o zdravstvenoj zaštiti RS). **Akreditacija je ocenjivanje** da li su ispunjeni dogovoreni, unpared postavljeni uslovi za uslugu ili program iz oblasti kontinuirane medicinske edukacije. Radnim telima koje obrazuje Zdravstveni savet (podkomitet ili podkomisija za KME), a takođe i imenovana tela iz Ministarstva zdravlja, Ministarstva obrazovanja, Farmaceutske komore Srbije, Lekarske komore Srbije, Stomatološke komore Srbije, Komore biohemičara Srbije, Komore sestara i medicinskih tehničara Srbije, Instituta za javno zdravlje se poveravaju nadležnosti radi ocenjivanja prijave za akreditaciju program KME.

Broj upisanih farmaceuta u Imenik Farmaceutske komore Srbije do 19.09.2007. godine je 2543. Smatramo da ovaj broj nije konačan i da još određeni broj farmaceuta nisu ispunili svoju zakonsku obavezu. Zato molimo da se svi oni koji to nisu učinili jave svojoj nadležnoj komori i da prikupe potrebnu dokumentaciju izvrše uplatu članarine i upisnine kako bi se mogla završiti kompletne prva i druga faza registracije farmaceuta koji rade u zdravstvenom sistemu Srbije. Svako odlaganje ovih obaveza otežava rad Komori i sprovođenje treće faze licenciranja koja mora da bude usklađena sa proverovom zvanične dokumentacije koja se dostavlja na uvid određenim institucijama u zemlji.

U nadi da ćemo kao i do sada sve razlike prevazići tolerancijom, a razumno prihvatati profesionalne obaveze mi vas srdačno pozdravljamo.

Vaša Farmaceutska komora Srbije

GDE JE MESTO U JAVNOM ZDR

Konsenzus konferencija o Strategiji javnog zdravlja i Zakonu o javnom zdravlju, održana je 16. 11.2007. godine u svečanoj sali Medicinskog fakulteta. Prisutne su pozdravili prof.dr. Tomica Milosavljević, ministar zdravlja, prof.dr Bogdan Đuričić, dekan Medicinskog fakulteta i dr Matthias Reinicke iz Evropske agencije za rekonstrukciju. Nacrt Strategije javnog zdravlja predstavila je dr sc.med. Jasmina Grozdánov, a prednacrt Zakona o javnom zdravlju prof. Dr Vesna Bjegović, kao članice radne grupe.

Strateški pravci javnog zdravlja, pored fokusa na promociju zdravlja, usmeravaju se i na organizaciju sa menadžmentom, stalno unapređenje kvaliteta i merenje ishoda svih aktivnosti u vezi sa očuvanjem i unapređenjem zdravlja stanovništva, kao i na funkcionisanje društvenih sistema povezanih sa zdravljem. Javno zdravlje podstiče odgovornost države i društva u obezbeđenju dobrobiti za sve građane putem unapređenja zdravlja i očuvanja zdrave životne sredine. Temelji se na promociji zdravlja i primarnoj prevenciji, a instrumentalizuje kroz timski i interdisciplinarni rad, multisektorsku saradnju, kao i sve oblike partnerstva. (iz Nacrt Strategije javnog zdravlja Republike Srbije).

Izradom Strategije javnog zdravlja, naša zemlja prati strategiju EU u ovoj oblasti. Promocija zdravlja i primarna prevencija dobijaju najznačajniju ulogu u očuvanju zdravlja stanovništva i postaju

osnovni zadatak zdravstvenih radnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (što je definisano i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, SG RS br.107/05). Vodeću ulogu u sistemu javnog zdravlja imaju zavodi i instituti za javno zdravlje, zaduženi za promociju zdravlja, prevenciju bolesti i zaštitu životne sredine. Domovi zdravlja, inspeksijske službe, obrazovne institucije, kao i nevladine organizacije sprovode aktivnosti u oblasti javnog zdravlja.

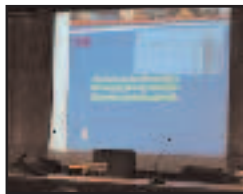
Nacrtom Strategije definisani su i opšti i specifični ciljevi kao i Akcioni plan za period 2005.-2015. (nacrt Strategije izrađen je juna 2005. godine i biće osavremenjen).

Prema rečima ministra Milosavljevića, stupanje na snagu Zakona o javnom zdravlju, može se očekivati tek u drugoj polovini 2008. godine.

A ima li mesta za farmaceute u javnom zdravlju Srbije i kakva je njihova uloga?

Ako pogledate pretходne, ali i ovaj broj našeg časopisa, videćete mnogobrojne dokaze da se farmaceutski sektor već odavno ponaša u skladu sa smernicama

koje daje Strategija javnog zdravlja i definiše predlog Zakona o javnom zdravlju. Kroz aktivnosti Farmaceutske komore Srbije, koja je upravo obeležila 10 godina svog postojanja i rada, farmaceuti su inovirali i unapredili svoja znanja i stekli veštine neophodne za promociju zdravlja. Časopisi, čiji su pokretači baš farmaceuti, razvijaju tzv. zdravstvenu edukaciju i zdravstveno novinarstvo, strategije promocije zdravlja koje doprinose razmeni i unapređenju informacija, stvaranju motivacije, jačanju poverenja unutar različitih grupa

FARMACEUTA AVLJU SRBIJE?

zdravstvenih radnika i između zdravstvenih radnika i građana. Zastupanjem određenih stavova u javnosti, kroz korišćenje masovnih medija ili direktnu, interpersonalnu komunikaciju, farmaceuti utiču na javno mnjenje i doprinose stvaranju povoljnih uslova u okruženju i dostizanju zdravih stilova života. Apotekarske ustanove, privatne apoteke, ali i pojedinci – farmaceuti, vrlo aktivno vrše promociju zdravlja kroz mnogobrojne akcije u kojima građanima, ali i pacijentima, prenose svoja znanja i aktuelne informacije o lekovima, zdravim stilovima ponašanja, novim dijagnostičkim metodama za rano utvrđivanje bolesti itd. Farmaceutska in-

dustrija je prateći ovaj svetski trend, ali i obaveze koje su proistekle iz Zakona o lekovima i medicinskim sredstvima RS (SG RS broj 84/2004), svoj promotivni materijal i aktivnosti usmerila značajnim delom i direktno, na pacijenta, građanina, korisnika preparata, pružajući informacije koje su zasnovane na činjenicama dobijenim tokom naučnih istraživanja.

Farmaceuti su najdostupniji zdravstveni radnici, u stalnoj komunikaciji sa građanima. Oni predstavljaju ogroman potencijal za promociju zdravlja svakog zdravstvenog sistema, a farmaceuti Srbije su to već pokazali i dokazali na delu. Ostaje samo da Zavodi za javno zdravlje, kao nosioci aktivnosti u sprovođenju strategije javnog zdravlja Srbije, kroz primenu osnovnih principa javnog zdravlja – interdisciplinarnost, intersektorska saradnja i razvijanje partnerstva, ovaj potencijal prepoznaju i implementiraju u svoje akcione planove, za dobrobit svakog pojedinca i društva u celini.

.Suzana Miljković

Živeti sa dijabetesom

Svetski dan dijabetesa 14.11.2007. godine

Kao najdostupniji zdravstveni profesionalci u primarnoj zdravstvenoj zaštiti kojima se pacijenti najčešće obraćaju za pomoć, APOTEKARI pomažu obolelima od dijabetesa da kontrolišu svoju bolest na dva načina:

1. Apotekar mora biti spreman da razgovara sa pacijentom o njegovom načinu života, da edukuje pacijenta u cilju kontro-

le nivoa šećera u krvi ili da odgovori na pitanje: Želim da putujem a dijabetičar sam. Šta da radim?

2. Apotekar sa pacijentom razgovara o njegovoj terapiji, lekovima koji mogu da se kupe bez recepta ili pomoćnim lekovitim sredstvima pružajući mu jasne, stručne i jednostavne informacije.

tesom

NE ZABORAVITE

10 saveta koji pomažu obolelima od dijabetesa da žive dobro

1 Stalno kontrolišite telesnu težinu

Prekomerna telesna težina može dovesti do povećanja nivoa šećera usled insulinske rezistencije. Gubitak od samo 10% telesne težine može regulisati ovaj problem.

2 Hranite se zdravo

Hraniti se zdravo i balansirano bitno je za svakog ali ukoliko ste dijabetičar to mora biti vaš životni moto. Zdrava ishrana pomaže da se nivo šećera održava na preporučenom nivou.

3 Budite aktivni

Fizička aktivnost ima specijalni benefit za dijabetičare. Poboljšava način na koji telo koristi insulin i pomaže da se nivo šećera u krvi stabilizuje. Ona takođe pomaže rad kardiovaskularnog sistema. Fizičku aktivnost prilagoditi individualno.

4 Kontrolišite nivo šećera u krvi

Ukoliko se radi o dijabetičaru koji koristi insulin od velikog značaja je stalna samokontrola nivoa šećera u krvi. Apotekar edukuje pacijenta da koristi aparat za merenje šećera u krvi i pomaže mu pri izboru takvog aparata.

5 Pratite svoj krvni pritisak

6

Prestanite da pušite

Ljudi oboleli od dijabetesa imaju veliki rizik za razvoj srčanih bolesti. To se dešava iz razloga što su oni posebno skloni visokom krvnom pritisku, suženju arterija i povećanoj vrednosti holesterola. Dozvoljena vrednost krvnog pritiska kod dijabetičara je 130/80 mmHg.

PITANJA I ODGOVORI...

Da li je tačno da dijabetičari ne bi trebali da koriste tople kupke?

Osobe obolele od dijabetesa koje imaju razvijenu neuropatiju, mogu izgubiti osećaj u svojim stopalima i nogama. Usled toga može se desiti da neopaženo, usled korišćenja izuzetno toplih kupki koje ne osećaju, dovedu do oštećenja kože koje je teško sanirati. Neophodan oprez.

Ako sam dijabetičar, da li mogu da vozim?

Da, ali je neophodno da sa sobom uvek imate knjižicu da ste dijabetičar koji koristi insulin ili tablete.

Da li sve osobe koji su dijabetičari, imaju bubrežne probleme?

Bez obzira što je dijabetesna nefropatija jedna od najčešćih komplikacija dijabetesa, ne javlja se kod svih dijabetičara. Najbolji način da se izbegne je održavanje nivoa šećera na preporučenom nivou. Neophodan je godišnji pregled bubrežne funkcije. U slučaju pojave urinarne infekcije, obavezno se javiti lekaru.

Da li dijabetes dovodi do impotencije kod muškaraca?

Muškarci koji imaju dijabetes, specijalno posle 50. godine života, mogu imati problema sa erekcijom usled oštećenja nervnih završetaka. Ovakvog pacijenta lekar može savetovati u smislu korišćenja odgovarajuće terapije.

Dijabetes i pušenje povećavaju rizik za nastanak kardiovaskularnih bolesti, uz dodatne faktore rizika (npr. prekomerna telesna težina) prognoza razvoja bolesti je izuzetno loša.

7 Umereno koristite alkohol

Alkohol može da poveća nivo šećera u krvi ali isto tako može dovesti do njegovog pada nakon nekoliko sati ako uzmete insulin ili tablete. Ukoliko se alkohol konzumira uz obrok taj rizik se smanjuje. Pratite preporuke vođača, dijabetičari mogu konzumirati do 3 jedinice alkohola bez neželjenih efekata.

8 Vodite računa o stopalima

Jedna od mogućih komplikacija dijabetesa jeste razvoj dijabetesnog stopala. Posledica je neuro- ishemijskih promena koje se povremeno komplikuju dodatnom infekcijom. Dijabetičari moraju nositi odgovarajuću obuću i vršiti obavezan pregled najmanje jednom godišnje.

9 Redovni očni pregledi

Dijabetičari su skloni očnim problemima kao što su katarakta, glaukom ili pojava dijabetesne retinopatije koja, u najgorem slučaju, može uzrokovati slepilo. Promene na oku se mogu dešavati i bez ikakvog simptoma ili promena u vidu, zato su sistematske godišnje kontrole neophodne.

10 Oslobodite se stresa

Ukoliko dijabetičari nauče da kontrolišu svakodnevnu izloženost stresu, doprineće održavanju nivoa šećera u krvi na preporučenim vrednostima. Mogu pomoći i jednostavne vežbe disanja.

Dragana Sovtic
Apoteka „Beograd“

PODSETITE SE...

Insulin zavistan oblik šećerne bolesti ili *diabetes mellitus* tip I danas se smatra autoimunom bolešću koja se odlikuje potpunom destrukcijom beta ćelija smeštenih u Langerhansovim ostrvcima pankreasa. Na osnovu prihvaćene hipoteze G.S. Eisenbarth iz 1984. godine smatra se da u nastanku i razvoju bolesti postoji nekoliko faza:

- Prva faza je faza gde postoji samo genetska predispozicija za razvoj šećerne bolesti tipa I ili neke druge endokrine ili autoimune bolesti. U ovoj fazi glikoregulacija je potpuno normalna i mnoge od ovih osoba nikada ne obole od dijabetes melitusa tipa I.

- Druga faza predstavlja proces započinjanja destrukcije beta ćelija. Smatra se da do ovog procesa dolazi delovanjem nekih spoljnih faktora, najčešće virusa. Ovu fazu prati čitav niz imunoloških poremećaja i može trajati mesecima i godinama pre nego što se bolest manifestuje. Pretpostavlja se da se bolest manifestuje tek kada masa beta ćelija padne na oko 50% od normalnog broja. Za autodestrukciju beta ćelija odgovorni su limfociti. Smatra se i da makrofagi ili NK ćelije (natural killer) proizvode limfokine od kojih je interleukin I najverovatnija efektivna molekula koja može oštetiti beta ćelija.

- Treća faza je faza u kojoj dolazi do smanjivanja mase beta ćelija i gubitka sposobnosti da odgovore na brz porast glikemije u toku prve faze insulinske sekrecije (stimulacija u toku i.v. GTT).

- Četvrta faza je pojava manifestnog dijabetesa. Kod velikog broja pacijenata konstatovano je da su imali neke od karakterističnih simptoma (polidipsija, poliurija, polifagija), kao i gubitak težine i pre pojave manifestnog dijabetesa.

Snežana Dekić
Apoteka „Beograd“

Osvrt na Oktobarske susrete Društva farmaceutskih tehničara Srbije

Značajno i upotrebljivo saznanje o homeopatskim lekovima koji se nalaze u našim apotekama, dobili smo od kolegice Željke Mitrović. Takvu vrstu informacija treba da prezentiraju ovi skupovi, jer su apoteke, laboratorije i druga radna mesta farmaceutskih tehničara i farmaceuta, riznica saznanja, iskustava i razmena informacija sa pacijentima, dragoceni materijal koji sa novim naučnim saznanjima može da da velike rezultate. U tom smislu predlažem, da za sledeće edu-

Na skupu je prezentirano više od dvadeset radova na teme homeopatsko lečenje i lekovito bilje dar iz prirode.

Positivna ocena ovog skupa zasniiva se na činjenici da prezentirani radovi pokazuju sve veći interes za homeopatsko lečenje kao izabrani način lečenja budućnosti. To znači da su farmaceutski tehničari kao deo tima sa farmaceutima, sagledali pozitivne strane homeopatskog pristupa pacijentu. Korist je obostrana: za državu ušteda (sto puta jevtiniji homeopatski lekovi), a za pacijenta izlečenje bez neželjenih nuspojava.

Učesnici skupa koristili su vizuelnu tehniku uz usmeno izlaganje što je dodatni kvalitet prezentiranih radova.

Veliki broj farmaceutskih tehničara aktivnih učesnika skupa sa svojim radovima, kao i imponantan broj prisutnih koji su pažljivo pratili izlaganja, pokazuje interesovanje za novim saznanjima iz struke.

Neiskorišćena mogućnost, da se lekovito bilje tretira kao sirovina za izradu homeopatskog leka (umesto tradicionalne primene koja je opšte poznata), dala bi viši kvalitet edukaciji ovog skupa.

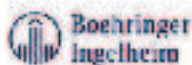

kativne susrete, komisija koja vrši odabir radova, insistira na radovima koji se zasnivaju na istraživanjima, novinama i iskustvima iz stručne prakse, kako bi dali viši nivo edukacije.

Na kraju želim da izrazim i lično zadovoljstvo i radost što su moji bivši učenici učestvovali sa svojim radovima. Susret sa njima mi na najlepši način vraća uloženi trud, a to je ono najvrednije što daje smisao našim životima.

Gorica Popov,
Medicinska škola u Beogradu

Prijatelji Farmaceutske komore Srbije

MS Pharma
Fre Time d.o.o.
Panofila-Medica d.o.o.
TC Pharma d.o.o.

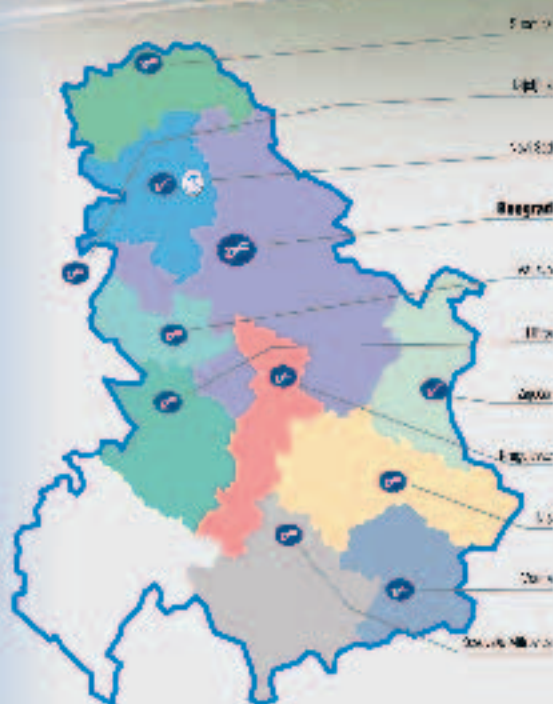
VELEFARM

Snaga puteva zdravlja

Velova Šteta 116
Tel: 011 30 40 100
Fax: 011 30 01 22
www.velefarm.si

POSLOVNI CENTRI

domači lekovi

uvozna lekovi

medicinska sredstva

farmaceutična tehnologija

laboratorijska diagnostika

medicinska oprema

dental

veterina

PREDUZEČA

VELEFARM
Lekovi d.o.o.

VELEFARM
Medicina d.o.o.

VELEFARM
Protek d.o.o.

VELEFARM
Farmaceutika d.o.o.

VELEFARM

Medicinska oprema

VELEFARM

Invest d.o.o.